

Wonen in het land van geld

Een vorm van vermoeidheid heette Jeroen Theunissens' derde prozaboek, dat vorig jaar verscheen. Een man trok erin weg van zijn vertrouwde omgeving en zocht wereldwijd naar harmonie, althans tot zijn geld op was. In zijn nieuwe, tweede dichtbundel *Het zit zo* brengt de jonge Gentenaar dezelfde glimmende, troosteloze wereld in beeld: 'je kunt dromen waarmaken als je dat wilt/ [...] als je het geld maar hebt'.

Door Bart Van der Straeten

De laatste afdeling van de bundel is 18 pagina's lang en vertelt het epische verhaal van een 'ik, eenendertig, blakend van kracht en gezondheid', die 'de ruimte' in trekt. Dat die 'ik' de auteur zelf is, wordt duidelijk als hij zijn adres en telefoonnummer in het gedicht vermeldt. In die onbestemde 'ruimte', die nu eens een metafoor lijkt voor het paradijs, dan weer voor de maatschappij, voor de buzz van de media, of voor het ware leven, gaat hij op zoek naar waarheid, naar een bestemming. Hij zou er 'gelukkig zijn misschien'. Op zijn tocht wordt hij begeleid door *celebrities* als Richard Branson, Desmond Tutu en Angelina Jolie, die hem goede raad influisteren. In het verste deel van de ruimte, 'voorbij de toekomst', vindt hij uiteindelijk een gele bloem: 'mijn gele bloem werd mijn dogma'.

Daarmee is de centrale tegenstelling getekend die al een rode draad door de bundel loopt: die tussen de ongrijpbare, virtuele wereld van geld, IT en media enerzijds en de hele concrete wereld van bloemen, bomen, gebouwen en objecten anderzijds. Net als in zijn debuutbundel *Thuisverlangen* uit 2005 probeert Theunissen met zijn gedichten vat te krijgen op de drijfveren van de wereld die ons omringt. De sterke 'ode' die hij brengt aan het 'land waar ik woonde en woon' begint en eindigt met de kennelijk meest kenmerkende eigenschap van dat land:

Land van geld
land zonder bergen
land met huizen.

Land met burgers
consumentenland mijn land
geen bed in de wind
land van mijn ouders

[...]

Land zonder handen zonder verhaal
land zonder taal zonder vogels
mijn land mijn enige land
land waar ik woonde en woon
land van geld.

Het is een gedicht dat zo uit *Thuisverlangen* had kunnen komen, met dat typische wilde Theunissenvers 'geen bed in de wind', een regel die een opening is naar een ander universum: dat van de poëzie, dat van de 'taal' en de 'vogels' misschien. Het is een van Theunissens' stijkenmerken om in een vlot lopende strofe plots een ongrammaticaal vers in te voegen, of een

vers dat de loop van het verhaal onderbreekt. Op die manier ondergraaft hij het 'normale' taalgebruik van massamedia en marketing.

Maar er is ook iets veranderd tegenover zijn vorige bundel. Waar *Thuisverlangen* soms nog een krampachtige zoektocht leek naar werkelijk engagement, naar een manier om zinvolle acties te ondernemen tegen de wereld 'van laissez-faire en neoliberalisme' waarin de dichter leeft, lijkt hij zich er in *Het zit zo* bewust van te zijn dat die acties misschien alleen maar in zijn poëzie hoeft te liggen. Het geëngageerd zijn haalt het van het *willen* geëngageerd zijn. Meer dan *Thuisverlangen* bevat *Het zit zo* dan ook simpelweg mooie gedichten, vaak van een stemmige eenvoud en concreetheid. 'Een lief' is zo'n pareltje:

Mijn lief waste bloemen
met hout en met stenen,
zij danste een grotere trap
naar beneden.

Bakte in ovens
haar kleren van deeg,
kroop in mijn vingers
als in hoopjes verleden.

Ach, was ze zo stil
als de prenten van muren
met de mortel in huis.

Maar ze smeekt om zeep
en om afwas en burens
en een film op de buis.

Is het überhaupt nog mogelijk geëngageerd te schrijven in een wereld 'die zo hard zijn amusement en zijn engagement van de daken schreeuwt' dat er alleen nog 'geruis' te horen is? Ja, erkent Jeroen Theunissen in zijn nieuwe bundel. Je moet er tegen dichten. Poëzie kan de mechanismen blootleggen die achter het geschreeuw schuilgaan. Poëzie kan de schoonheid van het concrete terug laten zien in de chaos van het geruis. Poëzie neemt de taal terug uit de klauwen van managers en marketeers, die haar geïnstrumentaliseerd hebben. Het échte engagement van de dichter ligt daar. In *Het zit zo* is Jeroen Theunissen zich daar meer dan ooit bewust van geworden en dat is, om het in onpoëtische termen te zeggen, pure winst.

Jeroen Theunissen, *Het zit zo*, Meulenhoff|Manteau, 78 blz., ISBN 978-90-8542-186-3